

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PLÁN PÉČE A VÝCHOVY DĚTÍ V MIKROJESLÍCH HVĚZDIČKA

Základní údaje o zařízení:

Poskytovatel

S.T.O.P., z.s. (dále „provozovatel“ nebo „mikrojesle“)

Sídlo: Bastlova 694/9, Ostrava-Zábřeh, 700 30

Telefon: 775 993 465

Email: jeslicky-hvezdicka@seznam.cz

IČO: 26516594

Adresa mikrojeslí: Ivana Sekaniny 1804/15, Ostrava-Poruba, 708 00

zastoupený Mgr. Ivonou Štovičkovou, předsedkyní spolku S.T.O.P., z.s.

Typ předškolního zařízení: s celodenním provozem přizpůsobeným individuálním potřebám rodičů

Kapacita: 4 děti v jednom okamžiku

Věk dětí: 6 měsíců – 3 roky včetně (do dne 4. narozenin)

Motto mikrojeslí: Každé dítě je hvězdou, která má svoji výjimečnou cestu.

Tento materiál vychází z metodické příručky, která byla vytvořena v rámci projektu „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“.

Autorský tým:

MPSV: Eva Ferrarová, Petra Kumová, Veronika Dubová

Platforma odborníků a odbornic: Regína Dlouhá, Jiřina Chlebovská, Halka Jaklová, Kateřina Kňapová, Rut Kolínská, Jana Kropáčková, Veronika Šprincová, Markéta Štěpánová

Odborná recenze: Hana Splavcová

Tento materiál vychází také z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (2004, 2016).

Úvod:

Péče o rozvoj schopností a dovedností dětí v raném věku patří k nejdůležitějším úkolům rodičů i dalších osob, které o děti pečují. Zodpovědní rodiče většinou pečlivě vybírají osobu nebo instituci, které své dítě svěří. Rodiče zajímá, kdo, kde a jak se bude o dítě starat, co může od pečovatelů očekávat. Harmonický rozvoj dítěte vyžaduje názorové souznění rodičů s pečujícími osobami. Proto je zcela v pořádku, pokud se rodiče zajímají, jaké životní hodnoty pečovatelé vyznávají a jaký je jejich osobnostní přístup k výchově dětí. Konkrétně na jakých etických základech staví, jaké uplatňují výchovné metody a cíle, na co kladou v rozvoji dětí důraz.

Plán péče a výchovy je tedy nejen skvělou pomůckou pro každodenní práci s dětmi, ale také základní informací pro rodiče, kteří vybírají vhodnou službu pro svou potřebu. Téměř každý rodič chce pro své dítě to nejlepší, hledá cesty, jak toho dosáhnout. Neexistuje však jediný návod, jak vychovat z dítěte šťastného a úspěšného jedince. Pro každého člověka je představa o štěstí a úspěchu jiná, tak jako každé dítě je jiné. Dítě je originál a tak je třeba o něj pečovat.

Práce v mikrojeslích je postavena na třech základních stavebních kamenech:

- Vzájemná důvěra a respekt všech aktérů (dítě, rodiče, pečující osoby)
- Profesionalita a komunikace (profesionální péče, promyšlené výchovné působení, plánování, hodnocení)
- Tolerance (vycházející z lidskosti, upřímnosti a otevřenosti)

Práce s dětmi v mikrojeslích:

Děti jsou vedeny k samostatnosti a důvěře v sebe sama a podporovány k poznávání, tvořivosti a radosti z učení.

- Vytváříme klidné prostředí, ve kterém dětem umožňujeme samostatné objevování (dětem nepředkládáme hotové řešení, necháme prostor k experimentaci, pro řešení pokusem a omylem, za chybu dítě nekritizujeme, ale pobízíme k dalšímu pokusu atd.).
- Povzbuzujeme děti k samostatnosti (já věřím, že to dokážeš, společně to ještě jednou zkusíme atd.) Prostor pro samostatnost ponecháváme ve všech aktivitách (např. v oblékání, jídle, pohybu, výtvarných, hudebních a dalších činnostech). Snažíme se, aby každé dítě zažívalo radost z tvorby a z her.
- Vytváříme prostor pro volnou hru a dětskou spontaneitu (např. prostor pro volbu ve hře i v rozhodování, jak danou činnost chce dělat, např. nezasahujeme do jeho výtvarné práce, abychom ji „vylepšili“). Činnosti plánujeme tak, aby je děti zvládly, ne aby hlavní podíl práce byl na pečujících osobě. Pokud se dítěti nedaří, naplánujeme jednodušší činnost.

Děti jsou vedeny k úctě k životu a zdraví, k pozitivnímu vztahu k přírodě a k zvířatům, ochraně životního prostředí a k šetrnému zacházení s potravinami.

- Chodíme s dětmi na procházky do okolí.
- Povídáme si s dětmi o přírodě kolem nás, pozorujeme zvířata, ptáky, hmyz, rostliny. Ukazujeme jim, kde rostou a žijí, nejlépe přímo v přírodě, ve svém okolí. Jsme pro děti příkladem, jak se ke svému okolí chovat, abychom mu neškodili (děti mohou povídat o tom, jestli mají nějaké zvíře doma, jak se o ně starají, společně lze zasadit rostlinu a starat se o ni).
- Umožňujeme dětem hrát si v přírodě a naslouchat zvukům přírody, vnímat přírodu všemi smysly.
- Vedeme děti k šetření zdrojů, např. neplýtvat elektřinou (zhasínáme společně), vodou ani věcmi. Řadu věcí lze znovu využít, pokud nemáme využití my, můžeme předat někomu, kdo věc ještě využije.
- Učíme děti neplýtvat jídlem (děti nenutíme dojídat). Dbáme na zdravou stravu, aby děti i rodiče získaly dobré stravovací návyky. Využíváme pohádek, příběhů, písniček s přírodní tematikou. Podporujeme vyjádření prožitku dětí z přírody pomocí slovního, dramatického či výtvarného projevu.
- Věnujeme pozornost vnitřnímu prostředí mikrojeslí.

Děti jsou vedeny ke vzájemné úctě, respektu, solidaritě a spolupráci, k řešení konfliktů nenásilnou cestou a k životu v komunitě lidí.

- Podporujeme děti v tom, aby starší pomáhaly mladším a silnější slabším. Dětem vysvětlíme, že tak by to mělo fungovat i ve společnosti, nejen v jejich kolektivu. Toto ilustrujeme při společných hrách, kde klademe důraz na spolupráci a na výjimečnost každého jedince. Snažíme se nikoho nezrazovat od toho, na co se sám cítí a poskytujeme mu pomoc při jeho snažení.
- Děti vedeme k toleranci. Zároveň dětem vysvětlujeme, že stejně jako nikdo nesmí ubližovat jim, ani ony nesmí ubližovat druhým dětem.
- Stanovíme společně s dětmi jednoduchá pravidla, která je možno i výtvarně znázornit (např. srdíčkové pravidlo – máme se rádi, neubližujeme si). Jasně vysvětlíme, jak mají na co reagovat a dáme jim možnosti, jak situaci řešit, na koho se obrátit.

Děti jsou vedeny k vědomí rozdílnosti a různorodosti v lidské společnosti z hlediska kulturních a hodnotových odlišností, k vědomí odlišnosti mezi lidmi, s důrazem na potírání předsudků o mužích a ženách.

- Neříkáme, že nějaká hračka či aktivita je jen pro chlapce, nějaká pro dívky. Pokud je potřeba děti rozdělit, mělo by to být z funkčního důvodu, nikoli jen podle pohlaví či věku. Každé dítě je jedinečné a mělo by s ním být zacházeno na základě jeho osobnosti, schopností a dovedností.
- Speciální pozornost věnujeme stereotypnímu rozdělení rolí mezi muže a ženy, zařazujeme aktivity, které toto vnímání nabourávají. Povzbuzujeme dívky a chlapce ke společným hrám, které jsou běžně přisuzovány pouze jednomu pohlaví (např. uspořádáme závody v posílání autíček pro všechny, každé dítě si vybere autíčko, pojmenuje ho, a s ním pak soutěží; každé dítě si vezme s sebou na hřiště panenku a bude jí dělat maminku/tatínka, připraví oblečení, jídlo, budete vozit v kočárku atd.).
- Pokud je to možné, vybíráme hračky, např. panenky, i jiné než světlé barvy pleti atd.
- Při čtení pohádek vybíráme, mimo klasických českých nebo evropských, i pohádky z jiných kulturních okruhů.
- Pokud se ve skupině vyskytuje dítě, které je něčím pro ostatní výrazné (jiné etnikum, jiný jazyk, zdravotní postižení...), použijeme tuto odlišnost pro obohacení celé skupiny, s dětmi si povídáme o tom, že svět je velmi různorodý a to jej dělá krásný. Tuto situaci lze využít pro seznámení dětí s různými tradicemi a zvyky, které se liší jednotlivými kulturami. Necháme děti vyprávět o tom, jak probíhají přípravy na různé svátky u nich doma.

Metody práce s dětmi:

Výchova dětí bude tvůrčí, dynamická a proměnlivá činnost, která přináší všem stranám (pečujícím osobám, rodičům i samotným dětem) nečekané výzvy.

Výchova mimo vlastní rodinu v současné době vychází z principů osobnostně orientované výchovy. Výchova dětí mimo rodinu bude chápána jako proces záměrného a cílevědomého působení na osobnost dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami a zájmy, s cílem dosáhnout pozitivních změn v jeho vývoji.

Pečující osoby budou plně respektovat, že děti raného věku potřebují vyšší poměr péče a v souvislosti s věkem dítěte se proměňuje poměr mezi péčí, výchovou a později i vzděláváním.

Základní principy výchovy:

1. Individuálně podporujeme a monitorujeme u každého dítěte jeho rozvoj, zvědavost, tvořivost a snahu po objevování a aktivitě.
2. Nepřetěžujeme dítě fyzicky ani psychicky (respektovat jeho potřeby, např. potřebu spánku, odpočinku, relaxace atd.).
3. Vytváříme pevné základy pro postupné osamostatňování každého dítěte v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji jeho osobnosti.
4. Rozvíjíme řečové a komunikativní dovednosti.
5. Úzce spolupracujeme s rodinou a vytváříme podmínky pro zajištění organické provázanosti režimu dne, péče i výchovy mezi pečující osobou a rodinou.
6. Rozvíjíme dítě ve všech oblastech a vhodně střídáme různé činnosti (pohybové, hudební, výtvarné, pracovní, dramatické, literární atd.).
7. Vytváříme přívětivé klima (pohoda, klid, radost ze společně prožitého dne) a posilujeme vzájemné vztahy mezi dětmi.
8. Pomáháme dětem, pokud to potřebují, ale především posilujeme důvěru dítěte v jeho vlastní schopnosti.
9. Nastavujeme jednoduchá, ale pevná pravidla (společně s dětmi dbáme na jejich dodržování).

Vlastní práce s dětmi:

- Učení na základě přirozené nápodoby tzn. spontánní sociální učení (dítě napodobuje chování dospělého, co slyší, co dělá atd.).
- Učení hrou a konkrétními činnostmi.
- Učení na základě smyslového vnímání (dítě samo objevuje všemi smysly, zjišťuje, co je příjemné a nepříjemné).

Respektování potřeb dítěte:

Při práci s dětmi myslíme na jejich základní potřeby. Veškeré aktivity jsou plánovány a uskutečňovány s ohledem na respektování potřeb dětí.

- Pocit bezpečí a jistoty
- Potřeba přiměřenosti
- Potřeba volného pohybu
- Potřeba pravidel a řádu
- Pocit stálosti

Plánování výchovy a péče v mikrojeslích:

Smysluplný plán péče a výchovy respektuje:

Věkové zvláštnosti jednotlivých dětí.

Individuální potřeby a zájmy jednotlivých dětí.

Přání rodičů a provázanost s rodinnou výchovou.

Časovou přiměřenost (neplánujeme si nespílitelné nebo naopak neplánovat vůbec).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Závěr:

Víme a chápeme, že děti se nejlépe učí v radostné atmosféře, při hře, a ne zbytečným tlakem na výkon, kterým by se některé děti mohly naopak ve vývoji brzdit.

Nesrovnáváme děti mezi sebou a nedáváme za příklad jiné dítě, které je v některé oblasti napřed.

Děti se vyvíjejí svým tempem, a z toho důvodu nabízíme dostatek různorodých podnětů, ale necháváme rovněž prostor pro volnou hru. Hra je nejpřirozenější činností dítěte a pro dítě v předškolním věku nejdůležitější činností. Hra napomáhá přípravě na samostatný život.

V Ostravě, dne 21.6.2019

Zpracovala: Mgr. Ivona Šťovíčková, předseda spolku S.T.O.P., z.s.